

Ribar-život i rad s morem i od mora

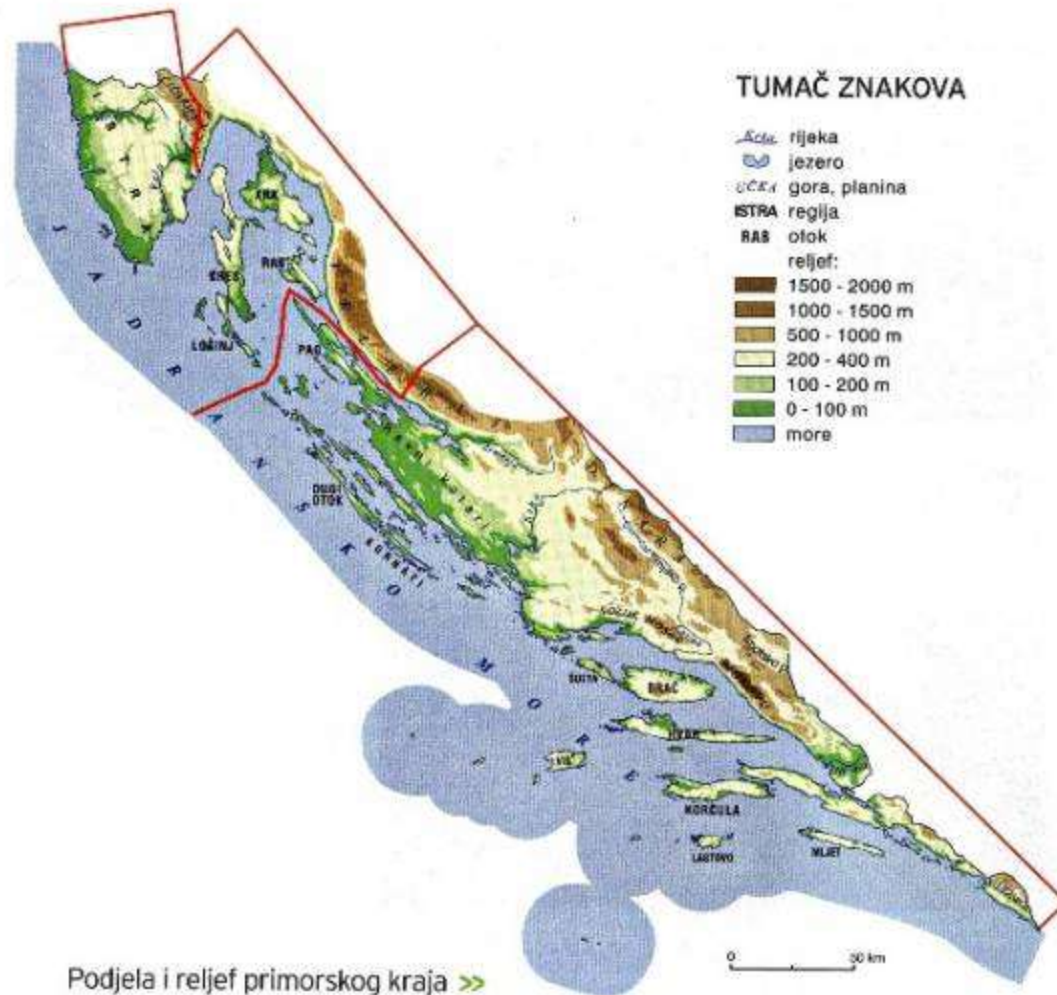
Cilj projekta:

- Upoznati osnovna prirodno geografska obilježja otoka
- Znati zamijetiti i razumjeti povezanost prirodnih uvjeta sa kulturom življenja u zavičaju
- Upoznati tradicionalne brodove, posebno ribarske brodove i razumjeti njihovu važnost za život i rad ljudi na otoku
- Upoznati ribarske alate i znati opisati njihovu primjenu
- Sačuvati i prepoznati spoznaju o životu i radu ljudi s morem i od mora

Proučavali smo zemljovid i utvrdili da su zavičaji Republike Hrvatske raznoliki

Naš zavičaj-primorski zavičaj

Moj dom.....otok Brač

Čime se bave ljudi pojedinog zavičaja?

Lako je zaključiti.....

U primorskom zavičaju ljudi se bave zanimanjima koja su vezana za more.

Turizam

Pomorstvo

Brodogradnja

Ribarstvo

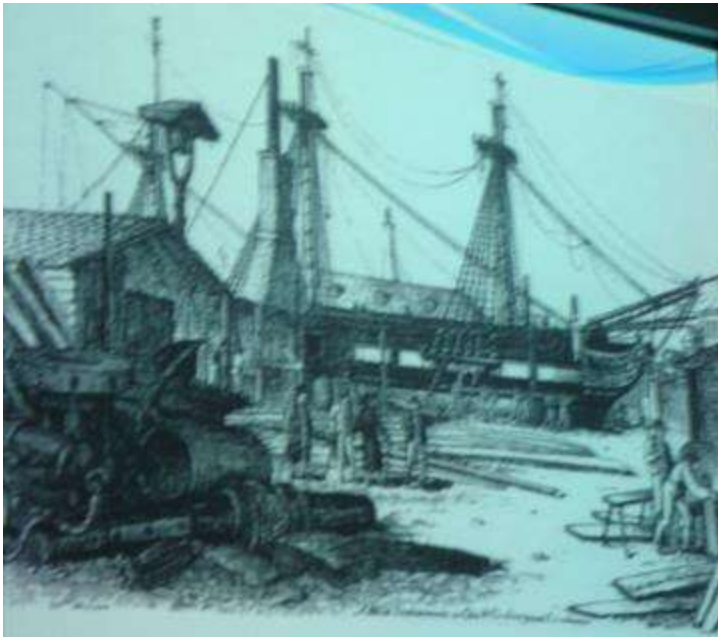

Kustosica Zavičajnog muzeja u Škripu pripremila nam je prezentaciju o pomorstvu na Braču

Iz prezenatcije smo saznali.....

- Prvo brodogradilište na Braču je bilo u Milni

- Tradicionalni brod *Bracera*

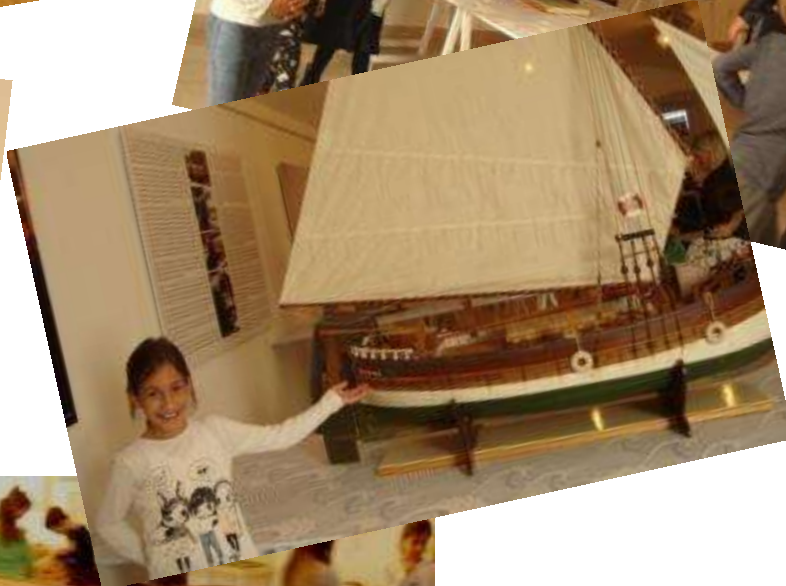
Za lov ribe ljudi su koristili mreže koje su bojali borovom korom-**krka**

Bili smo i u Pomorskom muzeju u Splitu.....

Vidjeli makete nekih ribarskih brodova.....

Otkrili kako su izgledali ribarski alati nekad.....

- Vrša

- Špurtil

Naučili čemu služe

- Bokobrani ili pajeti

- Svićalo sa vatrom koja privlači plavu ribu tijekom noćnog ribolova.

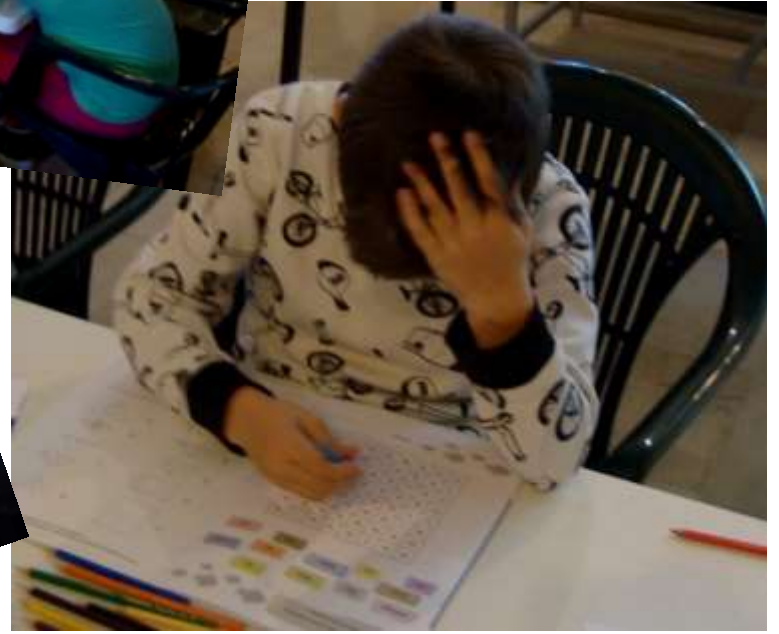
U Pomorskom muzeju bili smo na radionici “*Ribolovka*” i

- slušali, opažali, uspoređivali
- predviđali....
- pitali,....

Pokazali što smo sve naučili rješavajući zanimljive zadatke

.... i izradili male papirne brodove.....

A što je s ribarenjem u našem mjestu danas?

Pripremili smo pitanja

..... na koja nam je rado odgovorio ribar- barba Ivica

Naučio nas je kako se zovu najčešći ribarski brodovi u našem mjestu

Gajeta

Pasara

Saznali smo kako se zovu osnovni dijelovi broda

- Pruova

- Krma

Timun i arguola

Blazinja, škaram i štrop

Škaf i portela

Bite i muroda

Pajet ili bokobran

Surgadina ili kuolpomuerto

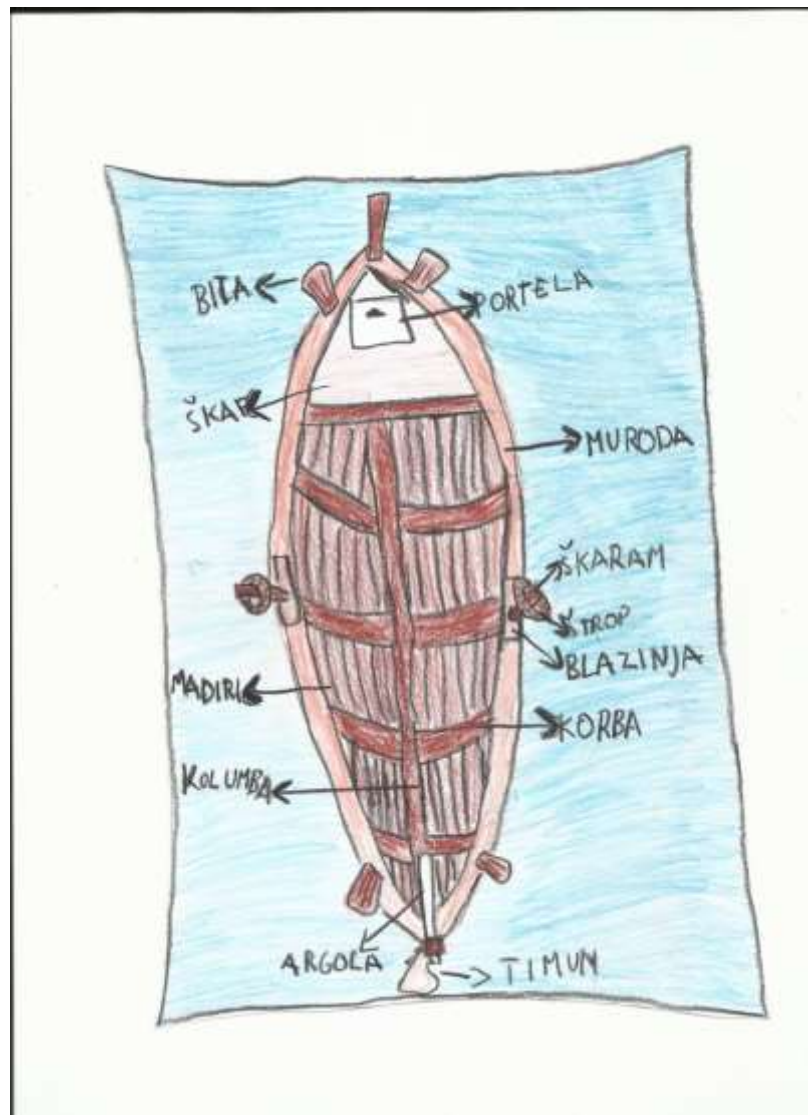
- Buova
- Konop
- Kadiena
- Sidro ili velo stinja

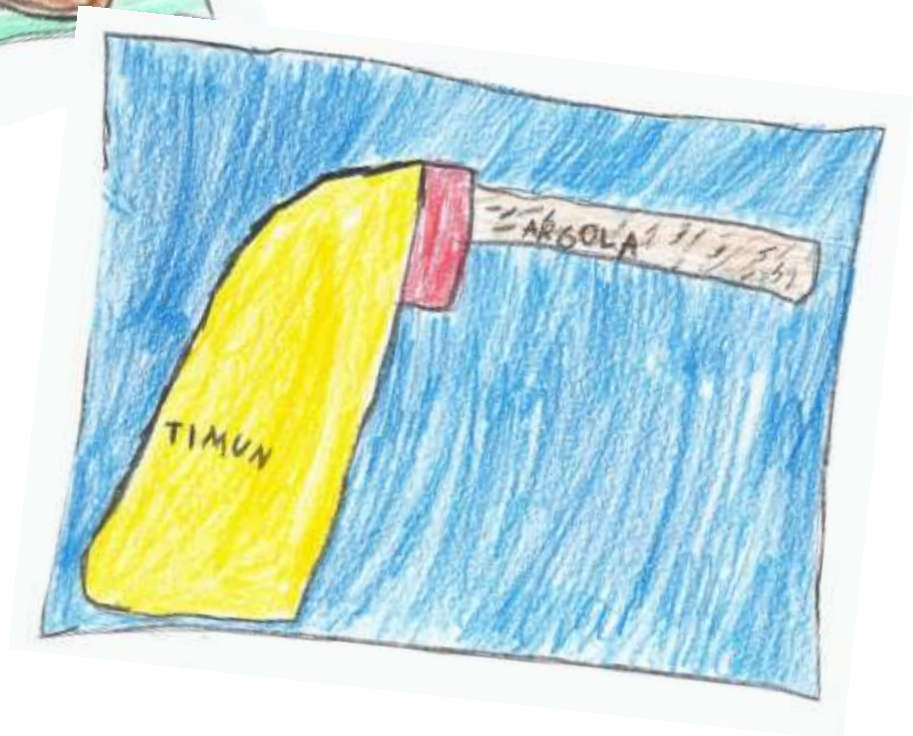
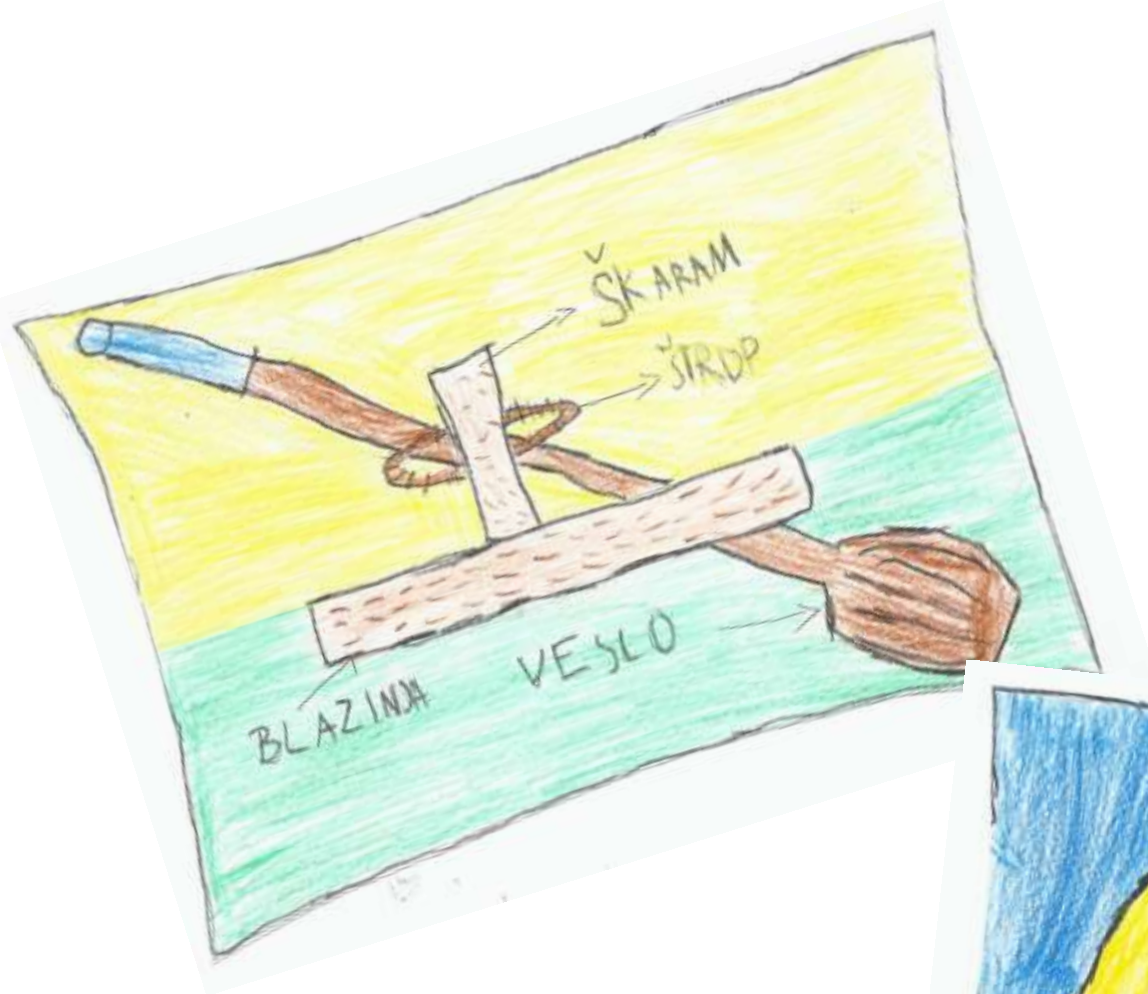

Brk

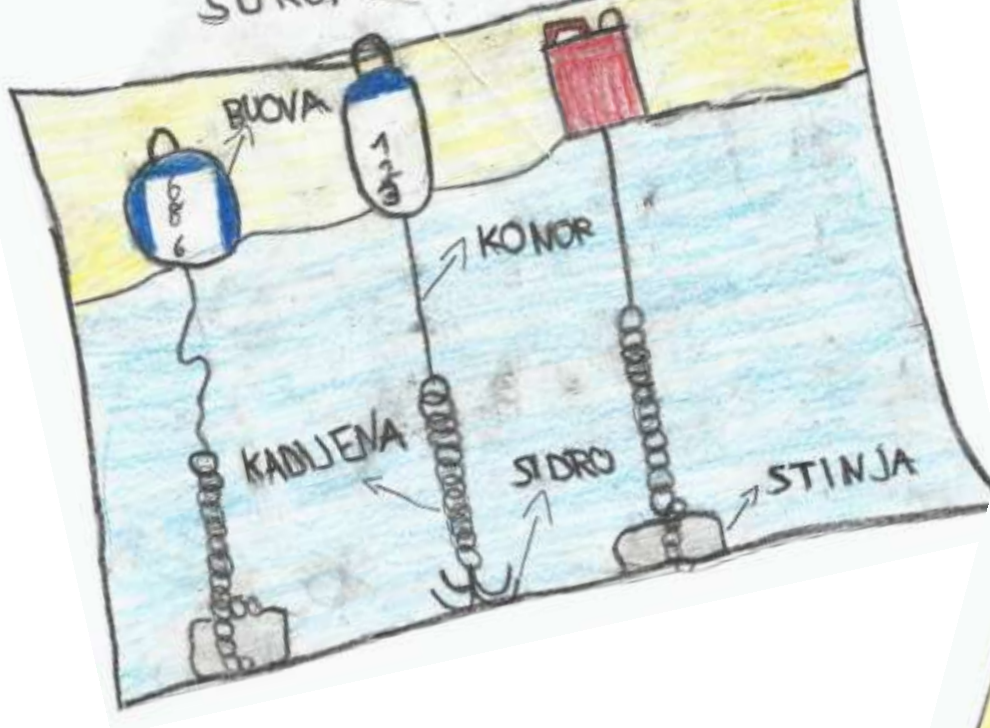

I ilustrirali smo brod i dijelove broda....

SURGADINA

Saznali smo.....

Kako pravilno vezati brod uz rivu?

- Pravilo je voziti i privezati brod tako da bude ***“vitar u pruvu”***
- Ako je brod privezan uz most onda ga se priveže tako da je ***pruova uz most.***

Što ribari u našem mjestu najčešće love?

- Ono što im je dozvoljeno u dokumentima koje svaki ribar ima.

Koje vrste riba i ostalih morskih organizama ribari love?

Ribe-bijela i plava

Bijela ili "pridnena riba"

-pliva po dnu mora

-svjetlije meso

-komorča

-lubin-"mudra riba"

-zubatac

-škarpina

-ušata

-cipal

-.....

Plava riba

-tamnije meso

-pliva u skupinama -**plove**

- skuša

- palamida

srđela

Glavonošci

-lignja

-sipa

-hobotnica

-muzgavac

Rakovi

jastog

kosmiej

škampi

Koje je doba dana i godine povoljno za ribolov?

Riba se lovi kad je u “*štajunu*”

-Najbolji *štajun* za lov ribe je prije mriještenja i taj štajun je za svaku ribu drugačiji.

- Zanimljivo za zapamtiti:

Štajun za lignjолоv je u sve mjesece u godini čija imena na završavaju na **r**
septembar, oktobar, novembar, decembar, januar, februar

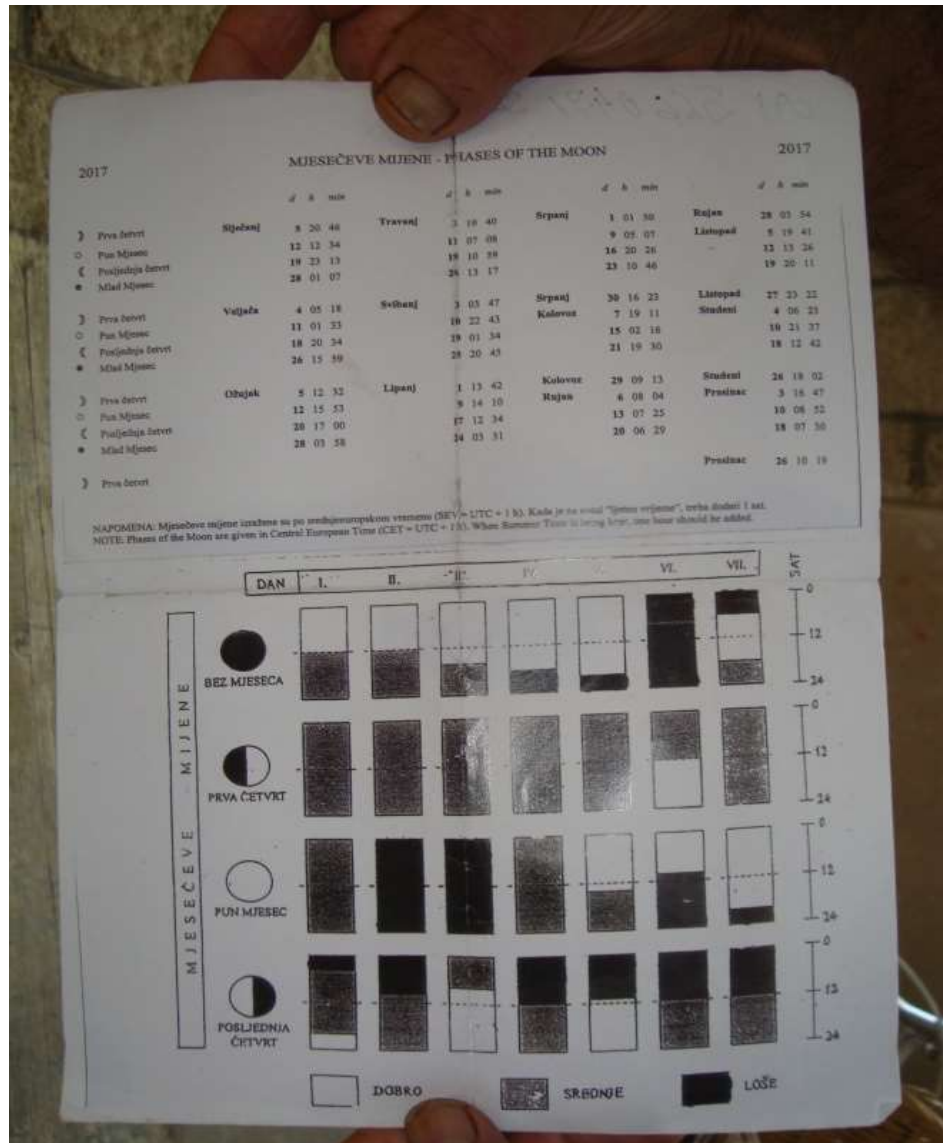
Lovostaj- period kad je zabranjeno loviti neku vrstu ribe jer se riba mrijesti ili se riblji fond mora malo obnoviti.

Najpovoljnije doba dana za lov ribe je kad ***“riba grie na pašu”***.

- Tko želi biti još precizniji mora pratiti mjesečeve mijene
- Za to je važno proučavati “lunarni kalendar” u kojem je za svaki dan u mjesecu istaknuto doba dana koje je najpovoljnije za ribolov.

Ovako izgleda *lunarni kalendar*

Što učiniti s prevelikom količinom ulovljene ribe ? Kako je sačuvati da dulje traje?

- NEKAD

- Dimljenje i sušenje
- Soljenje

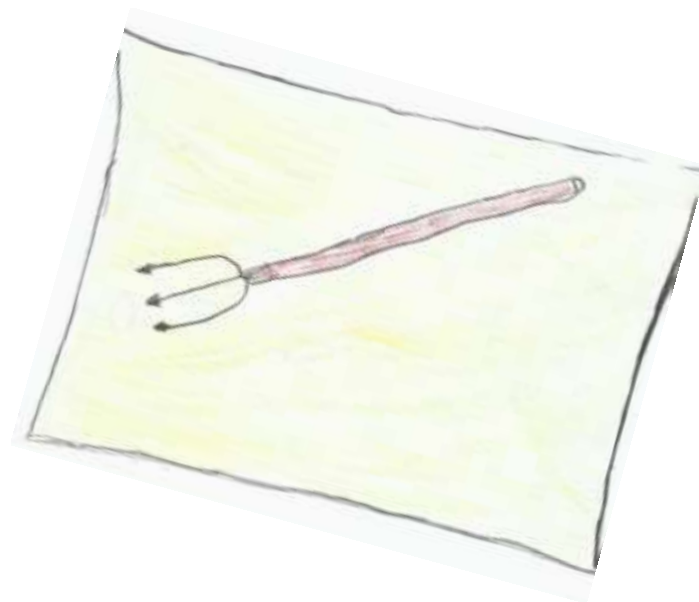
- DANAS

- Zaleđivanje
- Konzerviranje

Najčešći ribarski alati (*orti*)

- **Osti**-alat koji nalikuje vilici.
- Ostima se najčešće hvataju glavonošci ili rakovi.

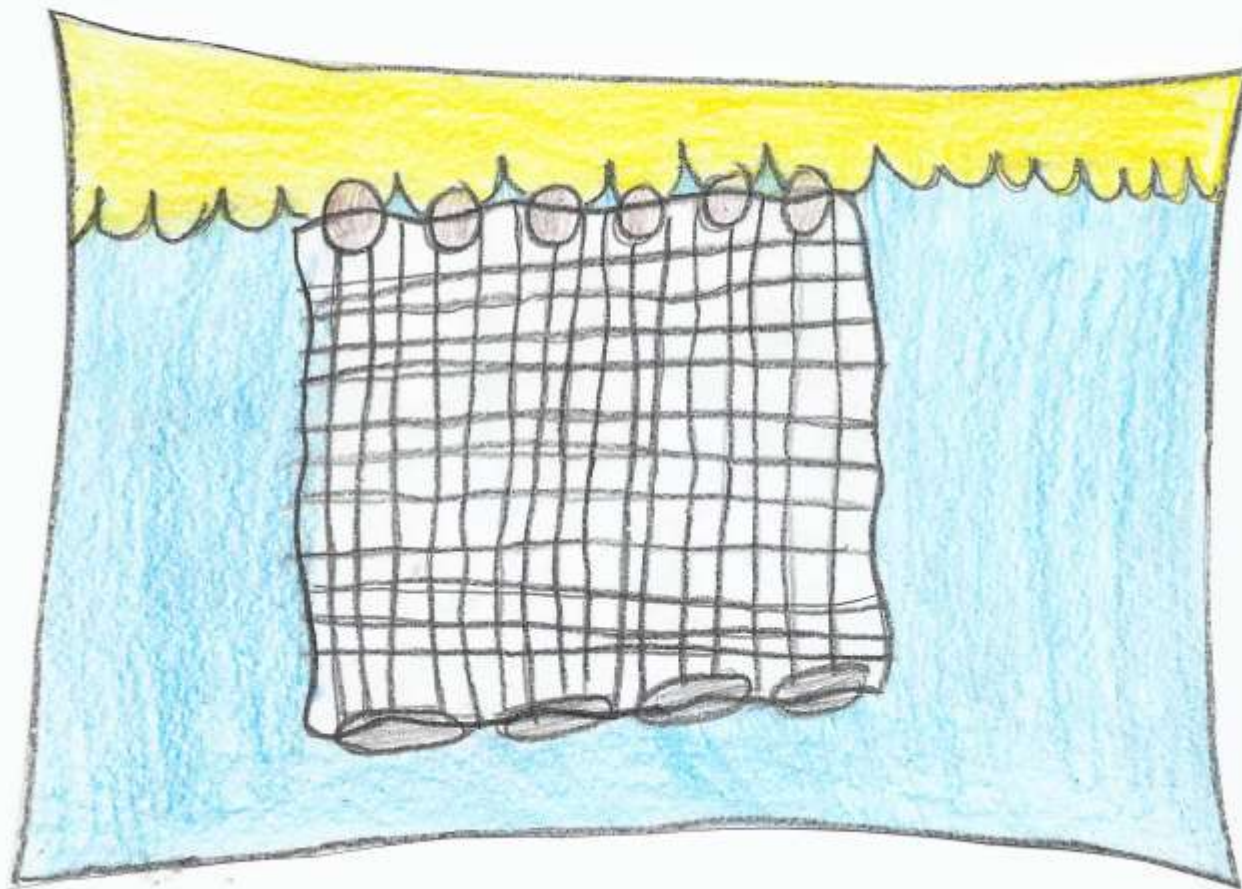

Mriža-naprava za lovljenje ribe spletena od jednakih oka

- Dijelovi mriže:
 - arganiel
 - kalume
 - olovo

MRIŽA

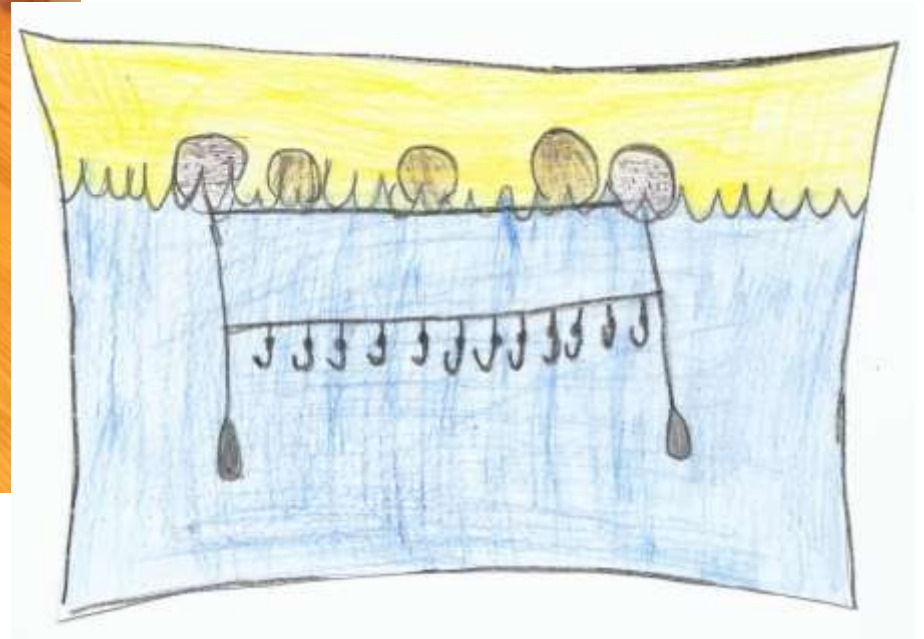
Lov sa "ješkom"

Kančenica i parangol

Kančenica-najjednostavniji ribolovni alat za lov iz broda koji je usidren. Kančenica na završetku *kriene* ima 2-3 udice i olovo.

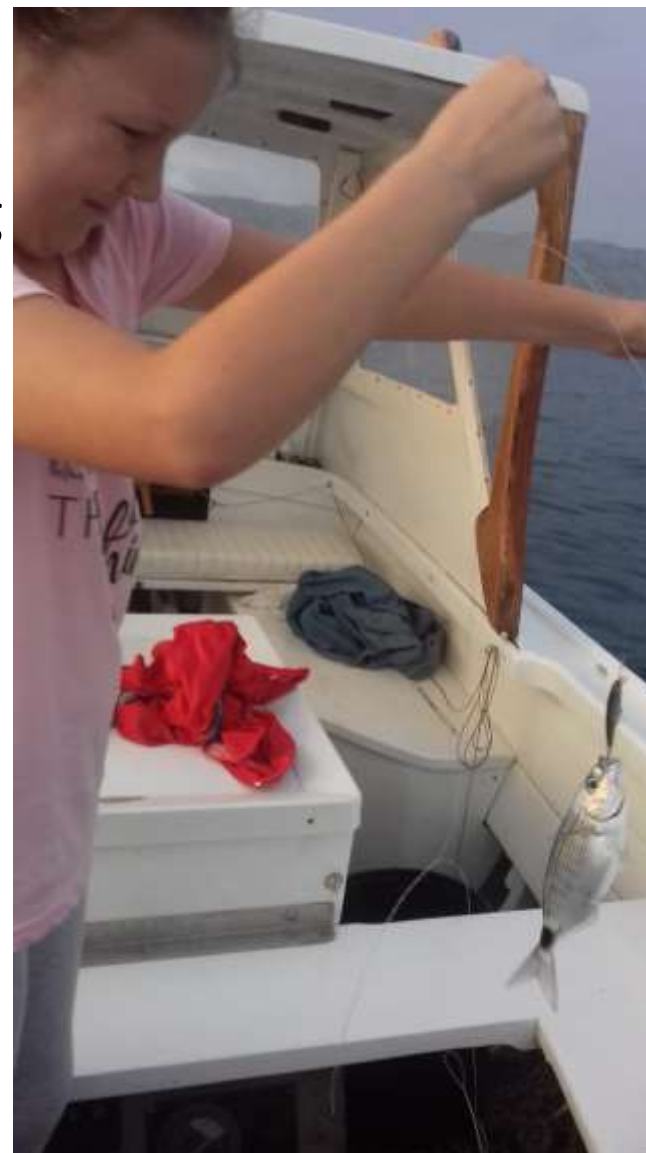

Parangol- ribolovni alat sličan kančenici samo se njime obuhvaća veća površina mora.

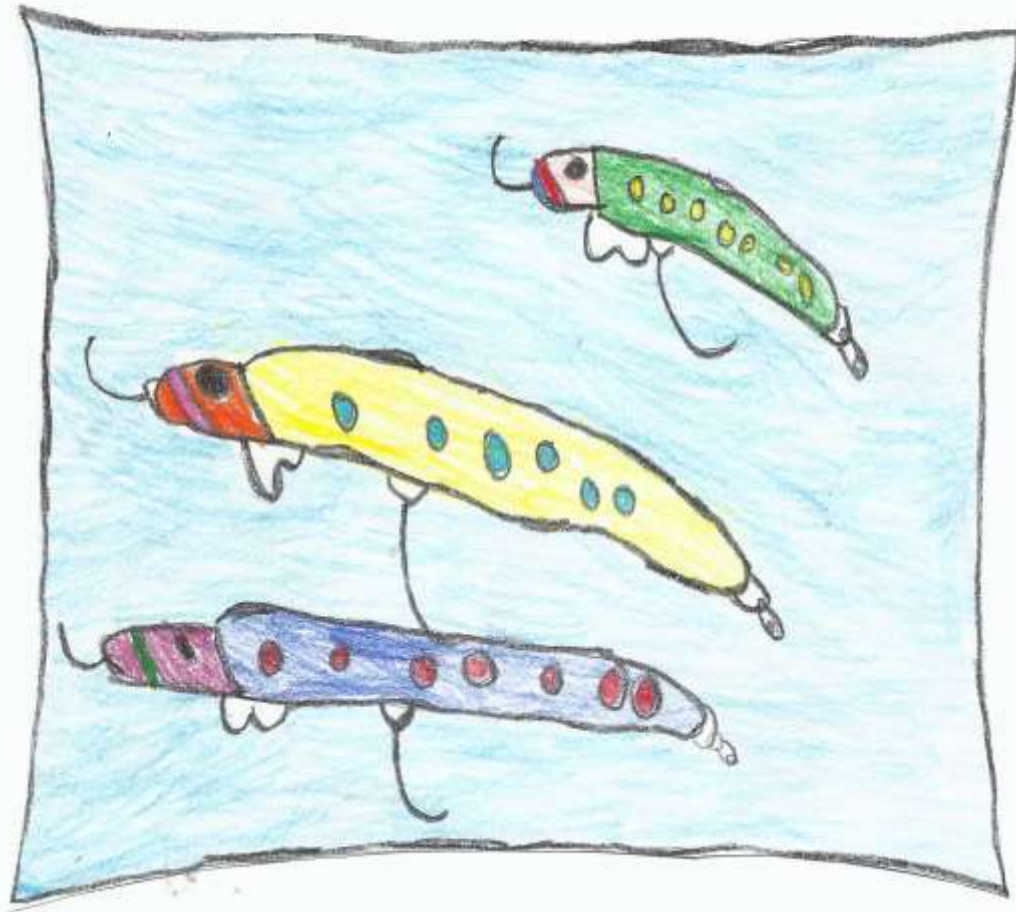

Lov "bez ješke"- lov s varalicama
Varalice- panula i peškafuondo

- **Panula-** varalica za lov iz usidrenog broda po namrežkanom moru.

PANULA

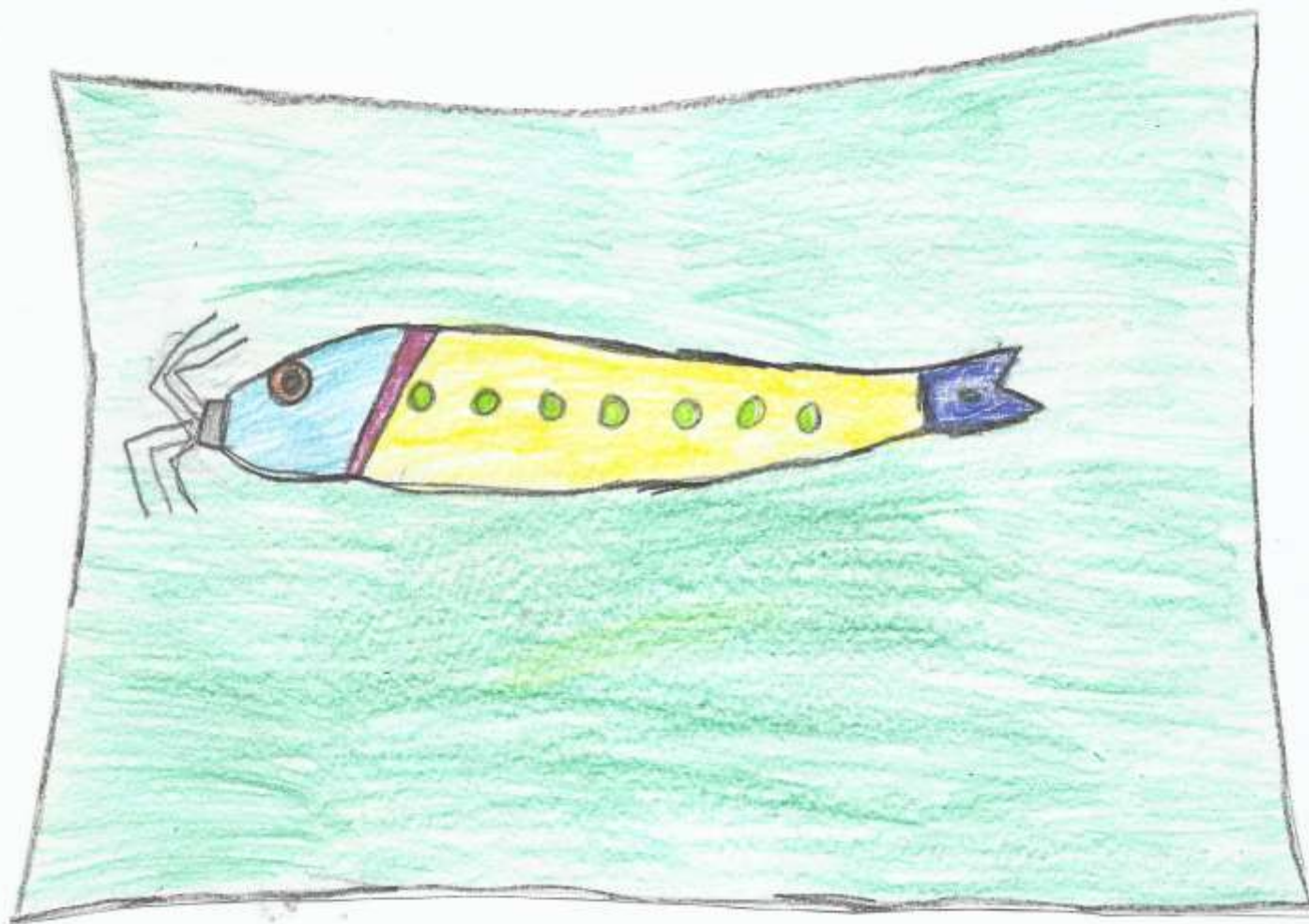

Peškafuondo-najpoznatiji alat za lov liganja.

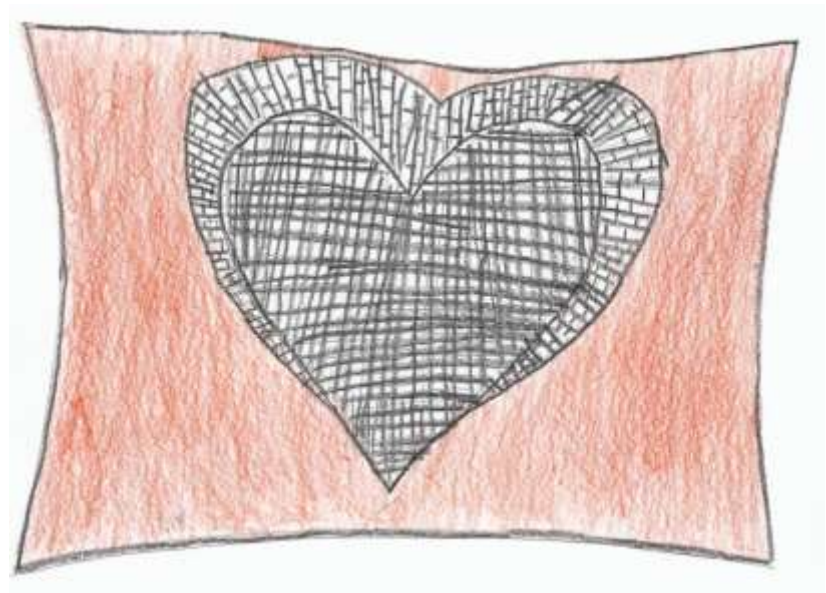
Sličan je panuli samo peškafuondo na repu varalice, umjesto udice, ima iglice posložene u krug.

PEŠKAFUONDO

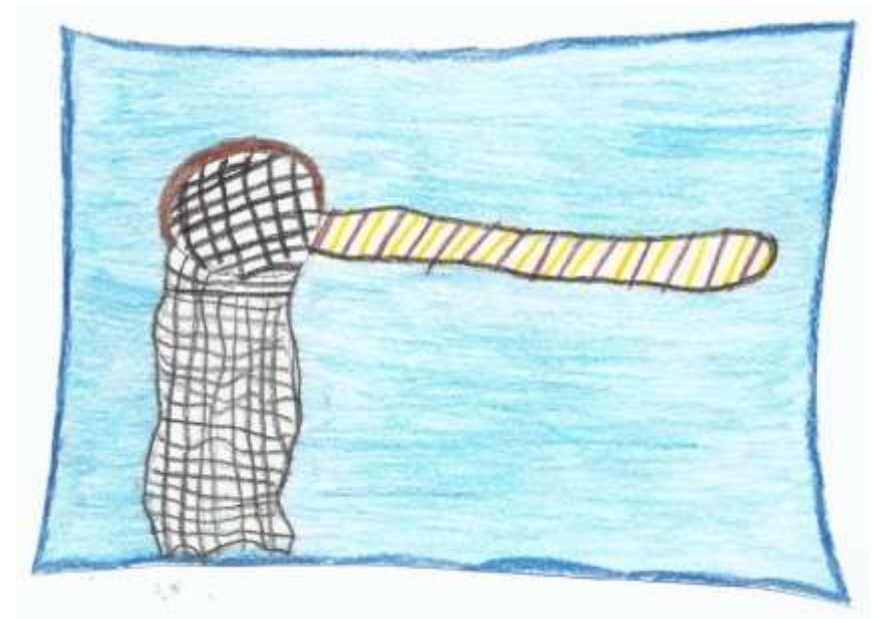

Vrša-željezni kavez kao zamka za ribe.

Špurtil-mrežasta vrećica na štapu

- Špurtilom se ribe lovi od ispred (od glave) , a glavonošce od natrag (od krakova).

Popisali smo sve riječi i odlučili napraviti.....
Mali ilustrirani brodski i ribarski rječnik

Tražili smo značenje tih riječi u rječniku Petra Šimunovića *“Rječnik bračkih čakavskih govora”*.....

Proučavali slikovnice iz Pomorskog muzeja.....

Crtali, slikali, ilustrirali, zapisivali,.....

Pjevali, svirali i tjeloglazbom imitirali brodove, valove, ribe.....

Divili se svemu što smo napravili.....

I na kraju.....

Uživali vozeći se u barba Ivičinoj gajeti !!!!!

Rezultati rada:

- Veća motiviranost učenika u školskim aktivnostima te razvoj interesa za dodatnim učenjem i radom
- Razumijevanje događaja i pojava u neposrednoj okolini, njihovo uzročno – posljedično povezivanje (zavičaj u prošlosti, sadašnjosti i budućnosti, razumijevanje veze djelatnosti ljudi s izgledom zavičaja i prirodnim uvjetima)
- Nove spoznaje o zavičaju (prirodni uvjeti i kultura življenja, život i rad na otoku, specifičnosti ribarskog života)
- Poznavanje specifičnosti ribarskog posla: vrste ribarskih brodova, ribarski alati, ribarenje tijekom jednog dana i jednog mjeseca (prateći mjesečeve mijene)
- Fotografije, crteži, ilustracije, opisi, učenički zapisi o prikupljenim podacima na zadanu temu
- Otkrivanje značenja riječi i izraza karakterističnih za ribarenje
Izrada *Malog ilustriranog broskog i ribarskog rječnika*
- PPT prezentacija kao prikaz rada na projektu